

Firma Konserwacji Dziel Sztuki:

„SEBASTIAN BUGAJ”

mgr Sebastian Bugaj

86-031 Jagodowo, Ciepła 17

tel. 696 445 831

Bydgoszcz 04.11. 2024

Parafia Rzymskokatolicka

p.w. Św. Marcina w Żoniu

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
PRZY CHRZCIELNICY
Z KOŚCIOŁA P.W. ŚW. MARCINA W ŻONIU**

Prace konserwatorskie prowadzone będą przy barokowej chrzcielnicy w kościele w Żoniu. Chrzcielnica jest drewniana, polichromowana, złożona i srebrzona. Składa się ona z ośmiobocznego korpusu oraz zdejmowanej kopuły zwieńczonej krzyżem. Wewnątrz znajduje się metalowa misa chrzcielna. Na płaszczyznach korpusu znajdują się uskrzydłone główki aniołków a narożniki pokrywy ozdobione są złożonymi liśćmi akantu.

Chrzcielnica jest czterokrotnie przemalowana, ornamenty pokryte są wtórnymi złoceniami wykonanymi szlagmetalem. Stan zachowania drewna jest dobry, zaobserwowano jedynie miejscowe uszkodzenia spowodowane działalnością owadów, głównie na ornamentach.

Zauważono kilka większych ubytków w dolnej części korpusu.

Wymiary chrzcielnicy : wys. od posadzki ok. 160cm,
szer. korpusu: 80cm.

Program prac konserwatorskich

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej ilustrującej stan zachowania obiektu.
2. Wstępne podklejenie (z użyciem kleju króliczego) i zabezpieczenie osypujących się fragmentów polichromii w partiach luźnych, złożonych ornamentów.
3. Demontaż elementów chrzcielnicy oraz przewiezienie ich do pracowni konserwatorskiej.

Przewiduje się prowadzenie prac konserwatorskich w całości w pracowni.

4. Wykonanie badań budowy technicznej i technologicznej.
Przewiduje się pobranie łącznie ok. 3 - 5 próbek w celu wykonania badań na przekrojach stratygraficznych i określenia charakterystyki pigmentów występujących w obiekcie.
5. Usunięcie przemalowań polichromii metodami mechanicznymi (skalpelem) i chemicznymi (przy użyciu strumienia gorącego powietrza oraz preparatów chemicznych do usuwania powłok olejnych). W czasie oględzin i wykonywania odkrywek sondażowych stwierdzono występowanie czterech warstw przemalowań w przypadku płaszczyzn i tyle samo warstw wtórnych na złoceniach.
6. Stopniowe usuwanie wtórnych nawarstwień z ornamentów, połączone z równoczesnym podklejaniem odspojień. Do usuwania przemalowań zastosowane

będą metody mechaniczne lub/i chemiczne. Wybór metody zależy będzie od uzyskanych wyników badań, w szczególności od rodzaju spoiwa zastosowanego w warstwach oryginalnych i wtórnych oraz od wyników prób wykonanych bezpośrednio na obiekcie.

7. Usunięcie wtórnych warstw i źle wykonanych retuszy w partiach złożonych ornamentów.
8. Sprawdzenie i reperacja szkieletu konstrukcyjnego chrzcielnicy.
W razie konieczności wzmocnienie lub wymiana drewnianych elementów.
9. Dezynfekcja i impregnacja wzmacniająca osłabione drewno (Preparatem Paraloid B-72, 10% roztwór w Toluenie). Jako metody impregnacji proponuje się pędzlowanie oraz zanurzenie elementów w roztworze impregnatu (luźne, płaskie ornamenty). W przypadku zamykanej kopuły dopuszcza się możliwość wykonania impregnacji próżniowej oraz nawiercanie najbardziej zniszczonych miejsc i zastosowanie metod iniekcji.
10. Rekonstrukcja brakujących elementów snycerki i architektury obiektu przy użyciu drewna oraz preparatów imitujących drewno (kit Araldit).
11. Zabezpieczenie elementów świeżego drewna preparatami owado i pleśniobójczymi.
12. Uzupełnienie ubytków zaprawy na powierzchniach chrzcielnicy oraz warstw kitów kredowo klejowych pod złocenia i srebrzenia na poler.
13. Wygładzenie kitów i ich zabezpieczenie elastycznym klejem króliczym.
14. Retusz i rekonstrukcja złocień i srebrzeń złotem (23 3/4 karat) i srebrem płatkowym oraz w proszku w technice na poler.
15. Retusz i rekonstrukcja złocień i srebrzeń, złotem (23 3/4 karat) i srebrem płatkowym w technice na mat.
16. Zabezpieczenie oryginalnej polichromii werniksem retuszerskim.
Proponuje się zastosowanie werniksu damarowego ze względu na jego odwracalność.
17. Retusz i rekonstrukcja polichromii przy użyciu farb wodnych. W przypadku drobnych ubytków lub jedynie konieczności scalenia optycznego oryginalnej polichromii, proponuje się wykonanie punktowań metodą kreszczkowania (trattegio) lub poprzez kropkowanie. W przypadku rozległych ubytków dopuszcza się możliwość wykonania większych rekonstrukcji.
18. Retusz i rekonstrukcja ewentualnych laserunków na srebrzeniach.

19. Zabezpieczenie odkrytych srebrzeń przed korozją poprzez pokrycie ich warstwą lakieru (roztwór bielonego szelaku w alkoholu etylowym lub Paraloidu B-44 w Toluenie).
20. Zabezpieczenie polichromii werniksem końcowym.
21. Oczyszczenie, reperacja oraz zabezpieczenie metalowej misy chrzcielnej.
22. Montaż obiektu.
23. Wykonanie końcowej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej w dwóch egzemplarzach.

Cele i założenia konserwatorskie

Celem planowanych prac jest odsłonięcie i poddanie zabiegom konserwatorskim oryginalnych warstw polichromii i złocień występujących na chrzcielnicy. Wykonane zostaną retusz i rekonstrukcje polichromii i złocień na powierzchni obiektu. W rezultacie podniesione zostaną walory ekspozycyjne i użytkowe chrzcielnicy.